

Könyvtárról könyvtárra

Cipésműhelyből a „költők Mekkája”

Visszapillantás a Krúdy Gyula Városi Könyvtár elmúlt hatvan évére

◆ Volekné Temesi Zsuzsanna

Az Országos Könyvtári Napok keretében 2014. október 15-én múltidéző kerekasztal-beszélgetéssel és könyvtártörténeti kamarakiállításal ünnepeltük a várpalotai Krúdy Gyula Városi Könyvtár fennállásának hatvanadik évfordulóját. Megtiszteltetésnek érezzük, hogy a könyvtár olvasótermét zsúfolásig megtöltő olvasók körében idézhettük fel az elmúlt évtizedeket.

Meghívott vendégeink jelentős szerepet töltek be a könyvtár különböző korszakaiban, illetve partnerei, segítői voltak a munkánknak. Részt vett a beszélgetésen *Koncz Józsefné* és *Szajp Istvánné* nyugalmazott könyvtárigazgató, az egykori szakszervezeti könyvtárat vezető *Kriszt Istvánné*, a rendszerváltásig tanácselnökként a várost irányító, majd 1992 óta a Könyvtárpártoló Alapítvány elnökeként tevékenykedő *Csővári János*, az önkormányzat művelődési osztályát évtizedekig vezető *Madaras Annamária*, valamint *Huszár Pál* tanár, nyugalmazott egyetemi docens, akit történészként, a honismereti mozgalom résztvevőjeként, illetve a rendszerváltás után a Páneurópa Unió Várpalotai Szervezetének elnökeként szintén közeli munkakapcsolat fűzött a városi könyvtárhoz. *Neményi László* nyugalmazott könyvtárigazgató betegsége miatt nem tudott jelen lenni a rendezvényen. A kötetlen, kellemes hangulatú beszélgetésen minden vendég személyes élményein átszűrve szólt a

könyvtárhoz és a könyvekhez való kötődéséről, s felidéztük a városi könyvtár történetének, fejlődésének múltbeli állomásait.

Az egykori várpalotai iparos olvasókör könyvtárának megmaradt köteteire építve 1954. augusztus 20-án egy kisajátított cipésműhelyben, 28 m² alapterületen kezdte meg működését a szocialista iparvárosként gyors fejlődésnek indult Várpalota első települési könyvtára, melynek fejlődésére nagy hatást gyakorolt az 1956-os tevékenységéért Várpalotára „száműzött” *Könczöl Imre*, aki 1963-tól 1980-ig irányította a könyvtárt. Kiterjedt irodalmi kapcsolatainak köszönhetően legendássá váltak az általa szervezett könyvtári esték és irodalmi majálisok, amelyek kapcsán Várpalotát ekkoriban a „költők Mekkájának” nevezték. Ugyancsak az ő érdeme volt a helytörténeti kutató- és gyűjtőmunka megindítása, valamint a város kulturális és irodalmi múltjának tudományos igényű feldolgozása (*Bán Aladár emlékezete, Petőfi útjain Veszprém megyében, Várpalota irodalmi kistükre* stb.). Könczöl Imre a megalapozója városunkban a Krúdy-hagyomány ápolásának is, amely mára sokrétű és a mindennapokban is élő „irodalmi kultuszá” vált.

A nyomdokaiba lépő Neményi László elődje szellemiségében folytatta a megkezdett munkát. Az 1980-as években a városi könyvtár tovább bővítette közön-

ségkapcsolatait (ifjú könyvbarátok klubja, vers- és prózamondó stúdió megszervezésével, a Tudományos Ismeretterjesztő Társulattal való sokrétű kapcsolatok kiépítésével), így nem meglepő, hogy a könyvtár kebelén belül alakult meg 1985-ben a város első „civil” szerveződése, a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat Várpalotai Szervezetének értelmiségi klubja: a Gondolkodó Klub. A Városi Tanács felajánlására 1985. április 11-én új otthonba költözhetett a városi könyvtár. A Szent István úti épületben 650 m²-en tágas, korszerűen felszerelt könyvtár nyitotta meg kapuit, ahol nagy sikere volt az ekkor kialakított zenei részlegnek, a reprográfiai szolgáltatásnak, valamint ekkortól indult meg az irodalomkutatás, a tájékoztató szolgálat és a helyismereti gyűjtemény szakszerű feltárása. 1991-ben Neményi László hozta létre a Könyvtárpártoló Alapítványt a városi könyvtár tevékenységének társadalmi segítése érdekében.

1991-től vette át a könyvtár irányítását Koncz Józsefné, aki a beszélgetés során örömmel és büszkeséggel emlékezett meg többek között a helyismereti állomány különgyűjteményként való továbbfejlesztéséről és a Krúdy-hagyományörzés erősítéséről. 1998-tól újszerű kezdeményezéssel gazdagítottuk a Krúdy-emlékek ápolásának sorát: az évente megrendezésre kerülő Szindbád-vacsorákkal. Az idén már tizenötödik alkalommal megtartott s nagy népszerűségnek örvendő vacsorákon a Krúdy Gyula műveiből ismert ételek és italok mellett nagy szerepe van Krúdy írásainak. Az irodalmi szemelvényeket hol cigányzene, hol harmonikaszó színesíti, de minden egy célt szolgál, hogy Krúdy korát, szellemét és kötődését a városhoz újra és újra felidézze, a hallgatóság elé varázsolja. 1990-től kezdődtek el a veszprémi Prospektus Nyomda Krúdy-kiskönyvtára sorozatának bemutatói a városi könyvtárban, s e rendezvények révén is sikerült a

könyvtárhoz vonzanunk és összefognunk a helyi „Krúdy-hívők” lelkes közösségét. 1999 és 2003 között a Tudományos Ismeretterjesztő Társulattal karöltve évente irodalmi barangolásokat tettünk a felvidéki tájakon, írók, költők nyomában. A Palotai Alkotók Körével való jó kapcsolatnak köszönhetően az előadóteremben rendszeressé váltak a képzőművészeti kiállítások, ahol bemutatkozási lehetőséget kaptak a kistérség alkotói is. 1997-ben szerveztük meg először a mára nagy hagyományúvá vált *Olvasólámpa* pályázatunkat gyerekeknek, melynek keretében napjainkban már „fülszövegelés” és blog formában is igyekszünk az értékes gyermek- és ifjúsági irodalom olvasására buzdítani a fiatal olvasókat. 1991 és 1998 között évente megrendezett irodalmi pályázatainkkal pedig főként a középiskolás korú fiatalok irodalmi szárnypróbálgatásait karoltuk fel *Széki Patka László* költő szakmai közreműködésével. Az évek során négyszáz ifjú szerző küldte el alkotásait, s ezek legjobbjaiból két antológiát jelentettünk meg (*Tizenhatodik születésnapomon, Befőtt szerelemből*). Erre az időszakra esik a könyvtár informatikai fejlesztésének elindulása is: 1999-ben kezdtük meg az állomány számítógépes feldolgozását, 2000-től vezettük be az internetszolgáltatást, 2003-ra befejeztük a retrospektív katalóguskonverziót, majd 2004. január 1-jétől áttértünk a számítógépes kölcsönzésre.

Szajp Istvánné felidézte a 2003 és 2008 közötti időszak eseményeit, amelyekre sikerként emlékezik vezetői tevékenységére visszatekintve. Fontos előrelépés volt 2004-ben a Belügyminisztérium kistérségi társulások számára kiírt pályázatának köszönhetően a katalógusunk interneten történő közzététele.

2003-ban hoztuk létre európai uniós különgyűjteményünket az EU-s köz-könyvtári hálózat tagjaként, amelyet azóta is folyamatosan fejlesztünk. Ezen időszak alatt tovább erősödtek a város hagyományápoló civil szervezeteivel és a helytörténeti kutatókkal kialakított kapcsolatok, amelyek révén helyismereti gyűjteményünk újabb hagyatékokkal bővült, s helytörténeti könyvkiadásunk is új kötettel gyarapodott (Várpalotai Füzetek 6. kötete: *A Kossuth utca és lakói*). 2004 novemberében ünnepséggel és jubileumi kiállítással emlékeztünk meg könyvtárunk alapításának övenedik évfordulójáról, majd 2005-ben megjelentettük *A Krúdy Gyula Városi Könyvtár 50 éve* című emlékkönyvünket. 2008 januárjától csatlakoztunk a közösségi internet-hozzáférést nyújtó eMagyarország pontok hálózatához, s különböző pályázatok révén kapcsolódtunk be a számítógép- és internethasználati tanfolyamok szervezésébe, melyek keretében hozzávetőleg háromszáz főnek segítettünk megszerezni a legalapvetőbb digitális írástudási készségeket és megismerni a világháló hatékony használatát. Sikeresek voltak a Várpalotai Írisz Nőegyesülettel közösen a nőolvasóknak megrendezett olvasópályázatok (*Fátyol és túsarok, Seherezádé lánya*), s ezek folytatásaként 2010-ben már blog formában, illetve a könyvekbe kerülő könyvjelzőkön is továbbadhatták véleményüket az elolvasott könyvekről a *Könyvek a retikülben* olvasópályázat résztvevői.

Az interaktív beszélgetés végén, miután a közönség köréből is többen hozzászóltak és felelevenítették a könyvtárral kapcsolatos élményeiket, az intézmé-

nyünk jelenéről is szó esett. 2008. április 1-jétől a városi könyvtár a THURY-VÁR Nonprofit Kft. intézményegységként működik *Budai László* könyvtárvezető irányításával. Az utóbbi években a jelentős pályázati támogatásoknak köszönhetően (TÁMOP 3.2.4-08, TIOP-1.2.3-11) fejlett informatikai infrastruktúra épült ki, korszerű digitalizálószerkessel és szoftverekkel kiegészítve, interaktív portállá fejlesztettük korábbi honlapunkat, és az online katalógus is a használók kényelmét szolgáló új funkciókkal bővült (távoli foglalás, előjegyzés stb.). Integrált könyvtári programunk kistérségi moduljának megvásárlása lehetőséget nyújtott a dokumentumok egységes adatbázisban történő feltárására a részt vevő helyi iskolai könyvtárakkal, valamint a pétfürdői Közösségi Ház és Könyvtárral való konzorciumi együttműködés keretében. A könyvtári miliő barátságossá tételét szolgálja, hogy megújult a városi könyvtár bútorzatának egy része: elegáns új fogadópultot alakítottunk ki. Az utóbbi időben különösen nagy hangsúlyt fektetünk az olvasói igények erőteljes figyelembevételére a gyarapításnál és a szolgáltatá-

sok tervezésénél, amire a szűkülő dokumentum-beszerzési keret is ösztönöz bennünket. A közfoglalkoztatásban nálunk dolgozók hatékony segítségével felgyorsult a helyismereti állomány digitalizálása, melyet a honlapunkról elérhető Várpalotai Helyismereti Portálon teszünk közzé.

A közösségi oldalakon való aktív jelenléttel, például a Facebookon létrehozott Várpalota Helytörténeti Albuma segítségével igyekszünk ösztönözni a városlakókat, hogy a településünk múltja szempontjából történeti értékkel bíró archív fotóikkal és egyéb személyes dokumentumaikkal (vagy azok digitális másolatával) segítsék a gyűjtemény bővülését. Gazdag helyismereti gyűjteményünk anyagára támaszkodva két fontos helytörténeti mű került ki a közelmúltban a könyvtár „szellemi műhelyéből”: *Várpalota – egy mezőváros metamorfózisa* és a helyi értéktár kötet (*Várpalota múltból örökölt értékei*). Jövő évi terveink között szerepel, hogy a könyvtártörténeti jubileum kapcsán egy fotó- és dokumentumanyagban gazdag kiadványban állítunk emléket az elmúlt hatvan évnek. ■

